

138. Perjantaina 31 päivänä lokakuuta 1997

kello 13

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ulkopuolella päiväjärjestyksen

Valtioneuvoston energiapoliittinen selonteko: Suomen energiastrategia 4681

Valtioneuvoston selonteko 5/1997 vp
Talousvaliokunnan mietintö 22/1997 vp
Äänestykset

Toinen käsittely

1) Hallituksen esitys laiksi Kansaneläkelaitoksen rahoituksen väliaikaisesta muuttamisesta vuonna 1998

Hallituksen esitys 103/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 21/1997 vp

2) Hallituksen esitys laiksi valtion eläke-rahastosta annetun lain 4 ja 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys 137/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 22/1997 vp

3) Hallituksen esitys laiksi valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa valtion Koita-joessa omistama koskiomaisuus Imatran Voima Osakeyhtiölle annetun lain kumoamisesta

Hallituksen esitys 148/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 23/1997 vp

4) Hallituksen esitys laeiksi tuloverolain 77 §:n ja sairausvakuutuslain 33 §:n muuttamisesta 4682

Hallituksen esitys 161/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 24/1997 vp
Lakialoite 31, 81/1997 vp

5) Hallituksen esitys laiksi eräissä Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutuksesta

Hallituksen esitys 155/1997 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö 19/1997 vp
Lakialoite 18, 19/1995 vp, 11/1997 vp
Toivomusaloite 248/1995 vp, 184, 195/1996 vp, 244, 251/1997 vp

6) Hallituksen esitys laiksi asumistukilain muuttamisesta

Hallituksen esitys 157/1997 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 10/1997 vp
Lakialoite 73/1997 vp

Ensimmäinen käsittely

7) Hallituksen esitys laiksi satovahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 142/1997 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 12/1997 vp

L ä h e t e k e s k u s t e l u

8) Lakialoite laiksi Kera Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 2 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 4690

Lakialoite 104/1997 vp (Pia Viitanen /sd ym.)

9) Lakialoite laiksi maatilatalouden tuloverolain 6 §:n muuttamisesta ”

Lakialoite 105/1997 vp (Ola Rosendahl /r ym.)

10) Lakialoite laiksi tieliikennelain 78 §:n muuttamisesta ”

Lakialoite 106/1997 vp (Markku Pohjola /sd)

11) Lakialoite laiksi sairausvakuutuslain 5 a §:n muuttamisesta ”

Lakialoite 107/1997 vp (Marjatta Vehkaja /sd ym.)

M i e t i n t ö j e n p ö y d ä l l e p a n o

12) Hallituksen esitys laeiksi hallituksen toimenpidekertomuksen uudistamiseen liittyvien lakien muuttamisesta ”

Hallituksen esitys 92/1997 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö 4/1997 vp

13) Hallituksen esitys Suomen Hallitusmuodon ja muiden perustuslakien muuttamisesta kahden apulaisoikeusasiamiehen järjestelmään siirtymiseksi ”

Hallituksen esitys 129/1997 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö 5/1997 vp

14) Hallituksen esitys laiksi sosiaalihuoltolain 27 b §:n muuttamisesta ”

Hallituksen esitys 166/1997 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 20/1997 vp
Toivomusaloite 276, 280/1995 vp, 268, 274/1997 vp

15) Hallituksen esitys laiksi Kera Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain muuttamisesta 4690

Hallituksen esitys 200/1997 vp
Talousvaliokunnan mietintö 23/1997 vp

16) Hallituksen esitys laiksi ympäristövahinkovakuutuksesta ja laiksi vakuutus-sopimuslain 1 §:n muuttamisesta ”

Hallituksen esitys 82/1997 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 11/1997 vp

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Aho, Alho, Backman, Holopainen, Hurskainen, Jaakonsaari, Jansson, Kanerva S., Kantalainen, Karjula, Knaapi, Korkea-osa, Koskinen Jari, Kääriäinen, Laakso, Lehtosaari, Lindén, Lipponen, Manninen, Metsämäki, Mönkäre, Olin, Pohjola M., Polvi, Rehn, Taina ja Tarkka.

I l m o i t u s a s i a t :

L o m a n p y y n n ö t

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä virkatehtävien vuoksi ed. Lipponen sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Kantalainen, Karjula, Knaapi, Manninen, M. Pohjola ja Polvi.

U u d e t h a l l i t u k s e n e s i t y k s e t

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että tasavallan presidentti on tänään antanut eduskunnalle hallituksen esitykset n:ot 205—217.

K i r j a l l i s e t k y s y m y k s e t

Merkitään saapuneiksi vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 835, 840, 841, 844, 845, 847, 850—852, 854, 855, 858—860, 862, 863, 867, 870, 873 ja 885.

Valtioneuvoston energiaoliittinen selonteko: Suomen energiastrategia

Valtioneuvoston selonteko 5/1997 vp
Talousvaliokunnan mietintö 22/1997 vp
Äänestykset

P u h e m i e s : Ulkopuolella päiväjärjestyksen tehdään nyt päätös eduskunnan lausunnosta Suomen energiastrategia -nimisestä valtioneuvoston selonteosta (VNS 5/1997 vp). Käsitteilyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 22, joka sisältää ehdotuksen selonteosta annettavan lausunnon sanamuodoksi. Keskustelu asiasta julistettiin eilen pidetyssä istunnossa päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Kiviniemi ed. Smedsin kannattamana ehdottanut, että eduskunta hyväksyisi muutoin mietinnön mukaisen lausunnon sanamuodon, mutta että mietinnön luku Valiokunnan kannanotot hyväksyttäisiin vastalauseen mukaisessa muodossa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Kiviniemen ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 125 jaa- ja 48 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 25. (Ään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön mukaisen lausunnon selonteon johdosta.

Mietinnön ponteen sisältyvä ehdotus mietinnön lähettämisestä tiedoksi valtioneuvostolle hyväksytään.

Eduskunta siirtyy päiväjärjestykseen.

Asia on loppuun käsitelty.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys laiksi Kansaneläkelaitoksen rahoituksen väliaikaisesta muuttamisesta vuonna 1998

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 103/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 21/1997 vp

P u h e m i e s : Käsitteilyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 21. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsitteilyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsitteilyssä hyväksytään keskustelutta 1—6 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Hallituksen esitys laiksi valtion eläkerahastosta annetun lain 4 ja 6 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 137/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 22/1997 vp

P u h e m i e s : Käsitteilyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 22. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsitteilyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsitteilyssä hyväksytään keskustelutta 4 ja 6 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Hallituksen esitys laiksi valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa valtion Koitajoessa omistama koskiomaisuus Imatran Voima Osakeyhtiölle annetun lain kumoamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 148/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 23/1997 vp

P u h e m i e s : Käsitteilyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 23. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsitteilyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1 ja 2 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Hallituksen esitys laeiksi tuloverolain 77 §:n ja sairausvakuutuslain 33 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys 161/1997 vp

Valtiovarainvaliokunnan mietintö 24/1997 vp

Lakialoite 31, 81/1997 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 24. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsitteelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Ala-Nissilä: Arvoisa puhemies! Tässä on esillä niin sanotun kuuden kuukauden säännön muuttaminen koskien ulkomailla työskenteleviä suomalaisia. Hallitushan muutti tämän pykälän vuonna 95 siten, että ulkomaantyön verotusta merkittävästi kiristettiin. Keskusta silloin vastusti sitä. Totesimme, että tämä ei ole mielekästä suomalaisen työn viennin kannalta. Tämä tuo paljon byrokratiaa lisää yrityksiin. Tämä ei lisää valtion verotuloja. Nämä kaikki uhkakuvat ovat toteutuneet, mitä silloin sanoimme, TT:n tekemän selvityksen mukaan.

Nyt hallitus esittää tämän pykälän palauttamista vanhaan muotoon, mistä on eduskunnassa muun muassa allekirjoittaneen nimellä kulkeva aloite. Tämä oli jonkinlainen kateuspykälä verotuksen muutokseksi, ja on hyvä, että hallitus tässä nyt korjaa oman virheensä näin nopeasti, jotta ulkomaantyö ja Suomen projektivienti voisi edistyä ulkomailla tältä osin.

Ed. Sasi: Arvoisa puhemies! Todellakin kun tätä asiaa kaksi vuotta sitten eduskunnassa käsiteltiin, niin silloin valtiovarainvaliokunnassa yksimielisesti todettiin, että tässä saattaa aiheutua ongelmia, ja eduskunta laittoi lain yhteyteen tiukan ponnin, jossa lähdettiin siitä, että jos Suomen projektivienti oleellisesti heikentyy sen johdosta, että kuuden kuukauden säännöstä luovutaan, siltä osin asiaa pitää tarkastella uudestaan. Yhteistyössä eduskunnan ja hallituksen kanssa asia on arvioitu uudestaan ja

todettu, että meidän projektiviennissämme on tapahtunut selvää heikkenemistä ja sillä on myös merkittävä valuuttavaikutus ja myös työllisyysvaikutus Suomeen. Tästä syystä on ollut tarpeellista muuttaa sääntöä. Se on hyvässä yhteistyössä eduskunnan ja hallituksen kanssa muutettu.

Täytyy todeta, että kun aikoinaan laissa oli Venäjää koskeva poikkeus, niin tästä syystä mitään kovin merkittäviä, radikaaleja, muutoksia ei ollut tapahtunut, mutta muutoksen vaikutuksia on voitu nähdä siinä suhteessa, että on ollut tarpeellista muuttaa palauttaa tilanne, joka kaksi vuotta sitten vallitsi.

Kuitenkin mielestäni on aivan oikein, että tässä yhteydessä korjataan se virhe niin, että henkilöt, jotka työskentelevät ulkomailla, mutta ovat suomalaisen sosiaaliturvan piirissä, joutuvat maksamaan sosiaaliturvamaksun Suomeen. Hallituksen esitys merkitsee tämän tavoitteen toteuttamista, ja mielestäni tältä osin asiat ovat koko järjestelmän osalta kunnossa.

Ed. Saارينен: Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn ed. Sasin äsken esittämään. Sen lisäksi totean ed. Ala-Nissilän suuntaan nimenomaan: Eikö ole hyvä, että hallitus taipuu korjaamaan esityksiä, joissa tulokset eivät olleet toivotun suuntaisia, siis parantaa aikaisempaa tilannetta. Kaikki tämä kuitenkin on tapahtunut hallituksen voimavaroin? Oppositiolla ei ole tässä asiassa mitään roolia.

Ed. Ala-Nissilä: Arvoisa puhemies! Ed. Saarinen on siinä oikeassa, että on pieni toivon pilkahdus siitä, että hallitus voisi verolinjauksiin tarkistaa, mutta tämä oli täysin turha muutos verolainsäädäntöön. Keskusta äänesti silloin sitä vastaan täällä ja aivan niillä perusteilla, joilla nyt tätä lakiesitystä ollaan muuttamassa. Oliko siinä kateutta vai mitä, että haluttiin ulkomaantyön verotusta kiristää tällä tavalla, vaikka ongelmat olivat jo silloin nähtävissä.

Ed. Saarinen, tämä on hyvä asia, ja on pientä toivoa, että hallituksen verolinjassa voisi jotain muutosta tapahtua. Ehkä ministeri Skinnari ottaa tästä opikseen, että tällaisia pykälä ei enää pitäisi toista kertaa lähteä muuttamaan, joita heti joudutaan korjaamaan.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

ensimmäisen lakiehdotuksen 77 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä toisen lakiehdotuksen 33 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Eduskunta yhtyy valtiovarainvaliokunnan ehdotukseen lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Hallituksen esitys laiksi eräissä Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutuksesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 155/1997 vp
Sosiaali- ja terveystoimikunnan mietintö 19/1997 vp
Lakialoite 18, 19/1995 vp, 11/1997 vp
Toivomusaloite 248/1995 vp, 184, 195/1996 vp, 244, 251/1997 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystoimikunnan mietintö n:o 19. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. H y s s ä l ä : Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsillä oleva esitys mahdollistaa kuntoutuspalvelujen antamisen myös sellaisille Suomen vuosien 39—45 sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleille henkilöille, joilla ei ole rintamaveteraanitunnuksia. Valiokunta piti tärkeänä näiden henkilöryhmien aseman parantamista. Näin osoitetaan maamme hyväksi tapahtunutta toimintaa kohtaan kunnioitusta ja sen ansaitsemaa huomiota. Samalla valiokunta käsitellessään asiaa kiinnitti huomiota kuntoutuksen säännöllisyyteen.

Keskustan ryhmä ehdotti otettavaksi valiokunnassa käsittelyn pohjaksi lakialoitteen n:o 19, jonka eduskunnan enemmistö oli allekirjoittanut. Hävisimme esityksen äänestyksessä. Sen jälkeen oli ilmeistä, että saamme pontteen niitä ajatuksia, joita ryhmämme valiokunnassa esitti, ja ponnassa onkin seuraava lause: ”Valiokunta edellyttää, että hallitus selvittää edelleen mahdollisuuksia parantaa ilman rintamaveteraanitunnuksia olevien, vuosien 39—45 sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden henkilöiden asemaa sekä kuntoutuksen riittävyttä ja säännöllisyyttä.”

Tämä oli valiokunnan yksimielinen ponsi. Erikoisesti kiinnitettiin huomiota kuntoutuksen riittävyteen ja säännöllisyyteen, koska siinä on maan eri osissa ilmennyt puutteita. Toivomme, että tämän ponnien avulla tätä asiaa edelleen kehitetään ja veteraanien asemaa parannetaan.

Ed. P e r h o : Arvoisa puhemies! Kuten ed. Hyssälä totesi, tämä on myönteinen asia Suomen itsenäisyyden 80-vuotisjuhlan kunniaksi. Tässä on kysymys ryhmistä, jotka hyvin pitkään ovat kyselleet oikeuksiaan saada rintamasotilaspalvelukseen rinnastettavasta työstä tunnustusta, ja nyt tämä tunnustus annetaan kuntoutusosikeuden muodossa. Ne ryhmät, muun muassa miinanraivaajat, joita tämä laajennus koskee, ovat esittäneet tästä tyytyväisyytensä.

On tietysti vielä paljon sellaisia ryhmiä, jotka katsoisivat oikeudekseen saada rintamasotilastunnus, ja valiokunnan kannanotossa tähdätään nimenomaan siihen, että veteraaniväestön vanhentuessa heidän kuntoutustaan voitaisiin lisätä ja kuntoutuksen säännöllisyys taata. Syy siihen, että esimerkiksi vuonna 26 syntyneitä ei koko ikäluokkana rintamasotilastunnuksen piiriin ole otettu, on se, että on paljon muita ryhmiä ja veteraanijärjestöjen sisällä ei tästä kysymyksestä vallitse yksimielisyyttä.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Täällä käytiin eilen illalla iltayön pimeinä hetkinä dramaattinen ja tunnepitoinen keskustelu, joka johtui siitä, että parvekkeella oli kaksi miinanraivaajamiestä ja loput kolme vuonna 26 syntyneitä — kaikella kunnioituksella heitä kohtaan. Minullakin on täällä, minkä kyllä eilen toin esille, mainittuna oma toivomusaloitteeni, joka koski vuonna 26 syntyneiden ottamista rintamamiestunnuksen piiriin. Tämä ratkaisuhan ei tuota toivetta heille toteuta, joka minun mielestäni olisi pitänyt toteuttaa, mutta tähän on minun käsitykseni mukaan kaatunut veteraanijärjestöjen riitelystä ja tietynlaiseen kateuteen; ja pidän pahana kyllä, että näiden kunniaikkaiden maamme puolustajien taholla tällaista on esiintynyt.

Tämä ratkaisu kuitenkin tietyllä tavalla tuo kuntoutuksen piiriin laajemmat henkilöryhmät kuin vain vuonna 26 syntyneet. Siinä mielessä tämä on erinomaisen hyvä asia. Mielenkiintoista on sitten nähdä, millä perusteilla kuntoutuksen sodanaikaisissa tehtävissä olleita valitaan. Onko se taas valituksen aihe vai toteutuuko tämä tasapuolisesti, jää nähtäväksi tulevaisuudessa.

Mutta olen varma siitä, että eivät nämä vuonna 26 syntyneet anna periksi, vaan he, niin kauan kuin he ovat tämän maan pinnalla, varmasti vuonna 26 syntyneiden rintamatunnus-oikeutta ajavat ja mielestäni ihan oikeilla perusteilla.

Ed. V e t e l ä i n e n : Arvoisa puhemies! 108 kansanedustajan allekirjoittama lakialoite olisi pitänyt ottaa valiokunnassa käsittelyn pohjaksi, mutta näin ei kuitenkaan tapahtunut. Nyt kun tämä esitys oikeuttaa vain kuntoutukseen, noin 7 000—8 000:lta vuosina 39—44 sodissa palvelleilta jää saamatta rintamaveteraanitunnus ja sen oikeuttama eläke. Kun tunnuksen anominen pälessä tämä on erinomaisen hyvä asia. Mielenkiintoista on sitten nähdä, millä perusteilla kuntoutukseen sodanaikaisissa tehtävissä olleita valitaan. Onko se taas valituksen aihe vai toteutuuko tämä tasapuolisesti, jää nähtäväksi tulevaisuudessa.

Mutta olen varma siitä, että eivät nämä vuonna 26 syntyneet anna periksi, vaan he, niin kauan kuin he ovat tämän maan pinnalla, varmasti vuonna 26 syntyneiden rintamatunnus-oikeutta ajavat ja mielestäni ihan oikeilla perusteilla.

Ed. V e t e l ä i n e n : Arvoisa puhemies! 108 kansanedustajan allekirjoittama lakialoite olisi pitänyt ottaa valiokunnassa käsittelyn pohjaksi, mutta näin ei kuitenkaan tapahtunut. Nyt kun tämä esitys oikeuttaa vain kuntoutukseen, noin 7 000—8 000:lta vuosina 39—44 sodissa palvelleilta jää saamatta rintamaveteraanitunnus ja sen oikeuttama eläke. Kun tunnuksen anominen päättyi vuonna 94, kaikki esimerkiksi vuonna 26 syntyneet, jotka palvelivat sellaisissa paikoissa, jotka olisivat oikeuttaneet tunnuksen saamiseen, eivät tätä tienneet. Näitä tapauksia on nyt vielä kesken. Heidän asiaansa yritetään hoitaa siten, että korkeimmalta hallinto-oikeudelta anotaan määräajan palauttamista. Ei tiedetä vielä, saadanko vai ei.

Tyydytyksellä kuitenkin täytyy todeta se, että valiokunnan mietintöön saatiin ponsi, joka jättää vielä auki mahdollisuuden parantaa vuonna 26 syntyneiden ja vuosina 39—44 sodissa palvelleiden asemaa.

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa puhemies! Varmaankaan se ei ole niin kovin tärkeätä, kenen nimissä tällainen asia on mennyt eteenpäin. Se olisi tärkeätä, että se menisi aidosti eteenpäin. Nyt on pysähdytty kuntoutukseen, eikä sekään

koske tietysti kaikkia niitä, jotka ovat osallistuneet vuosien 39—45 sotiin eri tavoin.

Haluan itse tässä kohtaa kiinnittää huomiota vain siihen, että kuntoutuksen tulee olla aitoa, todella sellaista että se parantaa aidolla tavalla näiden ihmisten terveydentilaa ja mahdollistaa heidän kotikuntoisuuttaan. Siinä olisi kuntoutuksen laadullinen merkitys.

Ed. P u i s t o : Arvoisa puhemies! Halusin tulla tänne korokkeelle puhumaan tästä asiasta syystä, että tiedän, että eilen ensimmäisessä keskustelussa olen tullut useampaan kertaan mainituksi tämän hallituksen esityksen yhteydessä ja myös aika jyrkästi arvostelluksi syystä, että nimissäni ollut lakialoite ensimmäisenä työnäni sosiaalivaliokunnan puheenjohtajana tuli äänestettyä nurin elikkä sitä ei otettu käsittelyn pohjaksi.

Asia oli erittäin vaikea siltä osin, että lakialoite on tehty vakavasti. Siihen on kerätty vakavissaan yli sata allekirjoittajaa. Vuosia olen tehnyt yhteistyötä näiden vuonna 26 syntyneiden ja miinanraivaajien kanssa ensisijaisesti heidän asiansa eteenpäinviemiseksi. Uskon, että sillä yhteistyöllä ja ennen kaikkea näiden ryhmien omalla aktiivisuudella on ollut merkitystä sille, että tämä hallituksen esitys on nyt käsittelyssä.

Vanha sanonta siitä, että paras on hyvän vihollinen, pitää tässäkin tapauksessa paikkansa. On hyvä niin, että he saavat kuitenkin kuntoutusta tässä vaiheessa. Uskon, että nämä ryhmitymät, jotka ovat osallistuneet sodan aikana puolustus- ja koulutustehtäviin sekä sodan jälkeen miinanraivaustehtäviin, ymmärtävät, että vaikka tätä oikeutettua taistelua ei varmasti tähän lopeteta, osavoitto kannattaa silloin ottaa, kun se on saatavissa. Pidän tätä työvoittona näiden ryhmittymien toiminnan johdosta, että he voivat saada tämän kuntoutuspaketin. Toivon, että mahdollisimman moni voi sen hyödyntää.

Ed. R a s k : Arvoisa rouva puhemies! Tämän hallituksen esityksen myötä on eduskunnan tahoto toteutumassa. On tehty lukuisia kyselyjä, toivomus- ja lakialoitteita asian hoitamiseksi. Mielestäni tästä ei erityisesti kenellekään kuulu omaa kunniaansa, vaan tämä on yhteistä asiaa. Mutta tietysti voi mainita, että ed. Annikki Koistinen on viime kaudella jo hyvin vahvasti asiaa eteenpäin vienyt.

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta kiirehti keväällä tämän asian hoitamisesta ja lähetti kirjeen sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöön. Sen kirjeen johdosta nyt on tänne tämä esitys saatu. Valtio ei antanut

kenellekään uutta tunnusta, mutta antoi kuntoutuksen muodossa tunnustuksen näille ihmisille, vuonna 26 syntyneille, miinanraivaajille, ulkomaalaisille vapaaehtoisille ja sotasairaaloissa työskennelleille.

Ed. Tiusanen pohti, minkälaista se kuntoutus tulee olemaan. Tämän lain 4 §:n mukaan ”kuntoutuspalveluista on voimassa, mitä rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetussa laissa ja sen nojalla säädetään kuntoutuksen antamistavoista, sisällöstä ja määrästä”, eli tämä kuntoutus tulee olemaan aivan yhtä hyvää, kuin mitä rintamaveteraaneillekin on annettu.

Minusta eileniltainen keskustelu oli aika turha sanasota. On hyvä, että nyt tehdään jotakin tämän asian eteen, ja minusta elämänlaadun parantaminen kuntoutuksen muodossa on parasta tunnustusta, mitä yli seitsemänkymppisille voidaan antaa.

Ed. R y h ä n e n : Arvoisa puhemies! Mikäli oikein kuulin, ed. Rask aloitti puheensa sillä tavalla, että eduskunnan tahto tässä asiassa on toteutumassa. Itse näen asian kokonaan toisena. Päinvastoin eduskunnan tahto ei ole tässä toteutumassa. Eduskunnan 108 jäsentä on allekirjoittanut aloitteen, ja tämä on ylimielisesti ja piittaamattomasti hylätty. Hallitus osoittaa tässä vain halveksuntaa eduskuntaa kohtaan.

Ed. Puiston ei pidä piiloutua tässä veteraanijärjestöjen eikä kenenkään selän taa, vaan meidän kaikkien velvollisuus on etsiä ja hakea oikeutta kaikille. Hallituksen menettely ei osoita hyvää demokratian tapaa.

Minulla on kädessäni tässä myös sosialidemokraattisen edustajan Reijo Kallion samaa asiaa koskeva myöhemmin tehty aloite, jossa hän hyvin seikkaperäisesti perustelee tämän aiemmin tehdyn ed. Puiston aloitteen hyvyttä ja toteaa, että tämä ei kuitenkaan ole johtanut yhtään mihinkään. Minä olen ed. Kallion kanssa asiasta täsmälleen samaa mieltä. Vuonna 26 syntyneiden asia olisi nyt pitänyt lopultakin hoitaa kuntoon.

Ed. A l a - N i s s i l ä : Arvoisa rouva puhemies! Haluan myös todeta, että tässä on osittain menty eteenpäin. Erityisesti viitataan miinanraivaajien tilanteeseen, kun olen heidän kanssaan paljon tekemisissä tässä kysymyksessä.

Eduskunta ja monet kansanedustajat, kuten edustajat Puisto, Koistinen ja monet muut, ovat tehneet tätä ennen aloitteellista työtä rintamaveteraani- ja sotaveteraaniasioissa myös niiden osalta, joilla ei ole rintamatunnusta. Tältä osin

nyt asia jää kesken, että minkäänlaista tunnustusta nämä tahot tässä eivät saa. Siltä osin ed. Puistonkin aloite olisi johtanut, jos se olisi sellaisenaan hyväksytty, ymmärtääkseni parempaan ratkaisuun kuin tämä esitys, joten tässä on edelleen työtä tehtävä.

Suomessa on meneillään 80-vuotisitsenäisyysvuosi. Tässä suhteessa aktiivisuutta pitäisi nimenoamaan tänä vuonna osoittaa.

Ed. V e h k a o j a : Arvoisa rouva puhemies! Minusta on erittäin hyvä, että on saatu aikaan edes jotakin tänä juhlavuonna veteraanien hyväksi. Kuntoutus on varmasti painopistevalintana oikeaan osunut.

Mielestäni kuitenkin tämän asian juoksutus näiden vuosien aikana eduskunnassa on oikeastaan eräänlainen historiikki siitä, mihin Suomessa joudutaan, kun lainsäädäntö tiukasti rajaa erilaisia ryhmiä edunsaajiksi ja jättää jollakin hyvin vähäisellä syyllä jonkun toisen ryhmän vastaavan edun ulkopuolelle. Nyt kun veteraanit ovat ikääntyneet, tavallaan tämmöinen tiukkapiainen rajaus vähemmän ja vähemmän puolustaa paikkaansa. Mehän olemme sen nähneetkin siitä, että edunsaajien ryhmä on vuosien varrella koko ajan laajentunut.

Voi olla, että ne paineet, joita nyt purettiin, eivät kuitenkaan kokonaan tulleet puretuiksi. Niin kuin kaikkien muiden asioiden kohdalla, jää nähtäväksi, haluavatko kansanedustajat tässäkin asiassa edelleen tehdä lakialoitteita tai muita aloitteita, jotta saataisiin vielä tätäkin parempi ratkaisu aikaan.

Ed. H u o t a r i : Arvoisa puhemies! Ensiksi muistutan keskustalaisille siitä, että edustaja Ensio Laineella on ollut aloite edellisen hallituksen aikana ja keskusta ei tätä asiaa hoitanut, eli lienee yksimielisyys siitä, että asia ei ole ihan yksinkertainen.

Kuitenkin olen kiitollinen siitä, että kuntoutusasia saatiin eteenpäin. Se on varmasti tärkeä ihmisten kotona asumisen kannalta.

Muistutan siitä, että tunnuksia on jaettu määrättyinä aikana ja silloin myös vuonna 26 syntyneillä on ollut mahdollisuus hakea ja osalle näitä on myönnettykin.

Suurin ongelma tässä asiassa, joka myös liittyy kuntoutukseen, on se, että sota-ajoilta ei ole riittävästi asiakirjoja tallessa ja lisäksi niissä on suuria puutteita, joten on hirvittävän vaikea todistaa sitä, ketkä näiden oikeuksien piiriin pysyisivät kuulumaan.

Tärkeimpänä kuitenkin näen sen, että veteraanit, olipa heillä tunnus tai ei, voivat asua kotona turvallisuudessa ympäristössä ja että heillä on mahdollisuus kuntoutukseen ja sellaisiin palveluihin, että heidän kotona elämisenä olisi turvallista ja hyvää.

Ed. Koistinen: Arvoisa puhemies! Minun mielestäni tämä asia kuuluu tässä talossa siihen sarjaan, jossa ei pitäisi nakella toisia, ei edellisiä eikä tulevia eikä nykyisiä hallituksia, mitä on tehnyt ja mitä ei. Asia on ollut, ed. Huotari, jo ennen edellistä vaalikauttakkin esillä tässä talossa. Ei ole syytä ruveta niitä vanhoja enää muistelemaan.

Se, että asia jäi tässä vaiheessa vielä kesken, on valitettavaa. Se ei tuo samanarvoisuutta veteraanien kesken, mutta kuten eilisiltana puheissamme toimme julki, asia ei jää tähän. Me seuraamme erittäin tarkasti ponnin toteutumista ja tulemme palaamaan asiaan, olemme niin kauan jo tehneet työtä tämän eteen. Tämä ei ole kenenkään yksityisen ihmisen asia, vaan tämän pitäisi olla meidän kaikkien asia, ja siltä pohjalta sanon, että me tulemme tekemään työtä tämän eteen niin kauan kuin tarvitsee, että asianomaiset ryhmät ovat tyytyväisiä.

Ed. Puisto: Arvoisa puhemies! On helppo yhtyä ed. Koistisen puheenvuoroon, ja olen iloinen, että hän otti sen esiin, että on turha nimillä taistella ja tehdä politiikkaa tällä lailla, koska tämän kanssa on todella usean vaalikauden aikana tehty työtä ja esimerkiksi ed. Koistisen kanssa olen vuosia tehnyt yhteistyötä tämän asian eteenpäinviemiseksi.

Ed. Ryhänen esitti väitteen, että tämä olisi jotakin muuta kuin lakialoitteessa esitettiin. Tämä ei ole sitä kaikkea, mitä lakialoitteessa esitettiin, mutta tämä on sen suuntaista. Tämä ei suinkaan ole eduskunnan tahdon vastaista. Ensinnäkin eri ryhmät tulevat jatkamaan taisteluaan. Kysymys ei ole siitä, että he ovat tietynä vuonna syntyneet, vaan siitä, että he haluavat julkisen tunnustuksen ja sen oikeuttamat korvaukset ja tunnukset siitä, että he ovat osallistuneet siihen toimintaan.

Ed. Kokkonen: Arvoisa rouva puhemies! Edustajat Puisto ja Koistinen ovat käyttäneet täällä jo erittäin ansiokkaat puheenvuorot tässä asiassa. Tämä on apulaisosastopäällikkö Pekka Pitsingin johdolla rakennettu kompromissi. Tätä parempaan ei tässä vaiheessa ollut mahdollista

päästä. Tämä on kuitenkin selvä parannus olemassa olevaan tilanteeseen ja siksi minusta kannatettava ehdotus.

Ed. Rask: Rouva puhemies! Vastaan ed. Ryhäselle, kun hän sanoi, että väitteeni siitä, että eduskunnan tahto toteutui, ei pidä paikkaansa. Nythän itse asiassa toteutui enemmän kuin eduskunnan tahto, koska jos ed. Puiston tai edellisellä kaudella ed. Koistisen lakialoite olisi mennyt läpi, se olisi hoitanut vain vuonna 26 syntyneiden asian. Nyt hallituksen esitys mahdollistaa myös niiden veteraanien kuntoutuksen, jotka olisivat olleet oikeutettuja tunnukseen mutta jotka eivät periaatteesta ole anoneet, koska he eivät anoneet sotaankaan, vaan heidät määrättiin sinne. Nyt on mahdollista heidänkin päästä osallisiksi kuntoutuksesta.

Tähän asiaan sosiaali- ja terveystieteiden osasto keväällä otti jonkin asian yhteydessä kantaa siten, että anominen pitäisi hoitaa sillä tavalla, että esimerkiksi vaimo, omainen tai vaikka sosiaali- tai terveystieteiden voisi esittää veteraanille kuntoutusta, ettei hänen itsensä sitä tarvitsisi anoa.

Ed. Vartiainen: Arvoisa puhemies! Tozellakin nyt käsiteltävänä oleva asia on mielestäni valiokunnassa saanut hyvänlaisen kohtelun. Sain nykyiseltä EU-parlamentaarikolta Pertti Paasiolta perinnöksi merimiinanraivaajat ja olen tehnyt aloitteen ja esittänyt heille myös eläkejärjestelyä. Se ei nyt kuitenkaan tule, mutta monet muutkin asiat tässä salissa tulevat pienin askelin ja viipeellä. Siitä syystä olen hyvin iloinen, että sosiaali- ja terveystieteiden osasto on ponnissaan yksimielinen ja jättää tavallaan portin auki vielä siihen, että voimme myös tulevina aikoina asiassa edetä veteraaneja arvostavasti ja heidän toivonsa mukaisesti.

Tällaisena Suomen 80-vuotisjuhlavuonna minusta tämä kuntoutuspaketti on varmasti hyvin tervetullut ja osoittaa meidän kunnioitustamme veteraaneja kohtaan. Täydellisesti tämä asia ei toteuta sitä toivetta, jota aloitteessani olin esittänyt, mutta omalta osaltani esitän kiitokset sosiaali- ja terveystieteiden osastolle työstä.

Ed. Huotari: Arvoisa puhemies! Sanoin puheenvuorossani, että se, että asia on ollut esillä myös edellisellä kaudella, osoittaa, että asia ei ole yksinkertainen, että tämä ei ole poliittinen vaan tässä ovat muut ongelmat kaikkein suurimpia. Halusin sen sanoa sen vuoksi, että ed. Ryhänen

antoi sen kuvan, että kysymys on vain siitä, että tämä hallitus nimenomaan ei halua tätä asiaa toteuttaa. Sen vuoksi minusta tätä ei olisi syytä politisoida vaan katsoa, mihin on mahdollisuuksia, ja tällä kertaa oli mahdollisuuksia kuntoutuksen lisäämiseen.

Ed. Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Käydyin keskustelun perusteellakin on aivan selvää, että me olemme kaikki siitä iloisia, että on päästy pieni askel eteenpäin siinä, että 26 syntyneet ja sotien jälkeisen miinanraivaukseen osallistuneet saavat edes kuntoutuksen. Erittäin myönteisenä koen itsekkin sen, että ponsi, joka on yksimielinen, antaa mahdollisuuden palata tähän asiaan tarkemmin ja tutkia jälkeenpäin, miten tämä käytännössä onnistuu.

Kuitenkin olisin toivonut, että myös ne, jotka ilman omaa tahtoaan on määrätty sotapalvelukseen sodan aikana ja sodan jälkeen jatkamaan sotapalvelusta miinanraivausolosuhteissa, kun toiset jo kotiutettiin, ja jotka oman henkensä uhalla ovat sen tehneet, olisivat saaneet myös sen rintamasotilastunnuksen, joka oikeuttaa parempiin etuihin kuin nyt myönnetty kuntoutus ja antaa virallisen tunnustuksen tässä asiassa.

Ed. Koistinén: Arvoisa puhemies! Vielä muutama sana. Ed. Vartiainen sanoi puheenvuorossaan, että asia etenee viipeellä. Nyt ei voi muuta kuin toivoa, että tämä viive ei ole pitkä, sillä paljon ei ole aikaa jäljellä. Sitä henkilökohtaisesti jahtaan, jos näin saa sanoa, että toteuttaminen alkaa mahdollisimman nopeasti.

Kaikella ystävyydellä ed. Huotarille: Oliko lipsahdus tai muu, kun hän sanoi puheenvuorossaan, että näillä veteraaneilla olisi ollut mahdollisuus hakea tunnusta? Lukemattomat ovat hakenneet mutta saaneet kielteisen vastauksen sen takia, että perustelut, edellytykset, ovat hyvin vaikeasti haettavissa. Sanon tämän, ettei jää pöytäkirjoihin väärää käsitystä siitä, että he eivät ole hakenneet.

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! Haluan korostaa vielä sitä asiaa, että 26 syntyneiden ja muiden asiassa ei ole nyt varmaan ollut poliittinen päätöksenteko eikä eduskunta niinkään esteenä, ei edellinen hallitus eikä nykyinenkään, vaan kysymys on ollut, jos ollaan rehellisiä, siitä että tietyt veteraanipiirit eivät ole hyväksyneet rintamamiestunnusta, jonka pohjalta 26 syntyneiden asiaa on koko ajan ajettu, pelkästään rintamamiestunnuksen pohjalta. Sitä veteraanijär-

jestöt eivät ole hyväksyneet. Ne ovat katsoneet, että 26 syntyneillä ei ole ollut sellaisia tehtäviä, jotka kunniaakkaaseen tunnukseen olisivat antaneet perusteita.

Täytyy todeta myös se, kun on kauheasti kiitelty kaikkia, että ministeri Mönkäre aikoinaan tietyllä tavalla liikkutti asian sivuun urautuneelta raiteelta, kun hän totesi jollakin kyselytunnilla ja myös kirjallisiin kysymyksiin tehdyissä vastauksissa, että hän tulee hoitamaan asiaa muulla tavalla. Hallituksen esityksessä on ministeri Huttu-Juntunen allekirjoittajana, mutta joka tapauksessa ministeri Mönkäre on asiaa ajanut ja todella tehnyt sen muulla tavalla. Hän on siirtänyt 26 syntyneiden tunnusasian sivulle ja hoitanut tällä tavalla tämän asian eli kuntoutuksen kautta. Siinä mielessä täytyy ministeri Mönkäreelle antaa kiitos, että hän on tehnyt sen, minkä lupasi, ettei ole sillä tavalla, että lupaillaan kaikenlaista ja sitten ei mitään tapahdukaan. Tämä asia on tullut tänne niin kuin hän on sen luvannut, tietysti yhteistyössä ministeri Huttu-Juntusen kanssa. Annetaan nyt hyvä mieli vasemmistolaisille, tunnustusta vähän siihen suuntaan pyhän ajaksi, pyhäinmiestenpäiväksi.

Ed. Huotari: Arvoisa puhemies! Ed. Koistiselle jäi väärä käsitys siitä, mitä sanoin. Sanoin, että vuonna 26 syntyneilläkin on ollut mahdollisuus hakea, ja varmasti he ovat myös hakenneet näitä, mutta ongelma on se, että asiakirjat ovat puutteellisia ja joidenkuiden asiantuntijoiden mielestä niitä on jopa hävitetty, eli heillä ei ole todisteita siitä, että he ovat olleet tietynlaisissa tehtävissä. En tiedä, miten uusia todisteita nyt pystyttäisiin hankkimaan, jos niitä ei silloin ollut, kun varsinainen tunnusten myöntäminen on tapahtunut. Toinen asia on, jos päätämme, että joillakin toisilla perusteilla tunnuksia myönnettäisiin. Mutta kun asiakirjat ovat puutteellisia, sehän vaikuttaa myös kuntoutukseen, jossa pitäisi olla myös asiakirjatietoja.

Ed. Turi: Arvoisa puhemies! Minä kuitenkin luottaisin veteraanijärjestöihin niissä asioissa, millä perusteilla rintamamiestunnuksia on jaettu ja jaetaan. On monta aloitetta tehty niistä asioista, mutta ilmeisesti ne eivät ole olleet riittävän perusteltuja kuitenkaan.

Nyt kuntoutustapauksessa on kuitenkin mahdollisuus niille, jotka eivät ole rintamatunnusta saaneet joistakin paperin- tai muiden puuttumisista. Kun selviää, että he ovat määrättyissä tehtävissä olleet, he voivat päästä kuntoutukseen

mukaan. Tämä on minusta kuitenkin hyvä, että näin voidaan kuntoutusasiaa hoitaa.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen 1—10 §, johtolause ja nimike.

Eduskunta yhtyy sosiaali- ja terveystoimikunnan ehdotukseen lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Hallituksen esitys laiksi asumistukilain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 157/1997 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 10/1997 vp
Lakialoite 73/1997 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö n:o 10. Ensin sallitaan yleiskeskustelu asiasta, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys n:o 157 koskee asumistukilain muuttamista. Siinä ehdotetaan muutettavaksi lakia niin, että vahvistetaan edellytyksiä periaaliakaa maksettua asumistukea myös suoraan vuokranantajalta. Samalla asumistukijärjestelmään sovelletaan varallisuusperustetta samalla tavoin, kuin on tähän saakka eläkkeensaajien asumistukijärjestelmään sovellettu. Edelleenkin otetaan huomioon vaikeasti vammautuneiden ja liikuntarajoitteisten asumiseen liittyviä erityiskysymyksiä.

Kuitenkin ehdotettu laki on tarkoitettu käsiteltäväksi siten, että se voidaan vahvistaa ennen kuin valtioneuvosto päättää asumistuen perusteista vuodelle 98. Näin ollen valiokunta käsittelyssään paneutui myös ja nimenomaan asumistuen perusteisiin ja niihin liittyviin ongelmiin. Lakiehdotuksen käsittelyn yhteydessä valiokunta kiinnittikin huomiota seuraaviin seikkoihin:

Ensinnäkin vuoden 1998 talousarvioehdotuksessa on asumistukeen varattu 600 miljoonaa markkaa enemmän rahaa. Uudistuksen tavoit-

teena on vähentää toimeentulotuen saajien määrää. Toimeentulotukea vähennettäisiin lisäksi niin, että asumistuen omavastuusta sisällytetään 7 prosenttia toimeentulotuen perusosaan.

Valiokunta pitää sinänsä oikeana periaatetta, että toimeentulotuen käyttöä pyritään vähentämään korottamalla ensisijaisia etuuksia. Kuitenkin valiokunta toteaa yksimielisesti, että jos henkilö jää asumistuen korotuksen jälkeenkin edelleen toimeentulotuen varaan, uudistus merkitsee hänen saamansa toimeentulotuen alenemista, koska sillä katetaan osa asumistuen omavastuusta. Valiokunta huomauttaa, että alentunut toimeentulotuki vaikeuttaisi etenkin toimeentulotuen pitkäaikaisasiakkaiden ja pitkäaikaistyöttömien asemaa. Näillä henkilöillä on yleensä myös heikommat edellytykset hankkia lisätuloja tai saada vuokrattua edullisia asuntoja.

Jotta toimeentulotuen käyttö vähenisi uudistuksen tavoitteiden mukaisesti katsoo valiokunta, että asumistuen korotuksen tulisi kohdistua niihin ruokakuntiin, joilla on riski joutua toimeentulotuen asiakkaiksi. Tällaisia ovat pienet, yhden kahden henkilön taloudet. Vuonna 95 toimeentulotuen saajista oli yhden henkilön ruokakuntia 63 prosenttia. Tiedämme, että esimerkiksi viime vuonna noin 600 000 suomalaista oli toimeentulotuen asiakkaina. Kyse on siis varsin suuresta joukosta kansalaisia. Jotta siis uudistus todellakin vähentäisi toimeentulotuen tarvetta, valiokunta painotti, että asumistuen laajennusta tulisi suunnata nykyistä paremmin yhden kahden hengen ruokakuntiin.

Edelleen valiokunta kiinnitti huomiota siihen, että toimeentulotuen perusosan ja asumistuen kuntaryhmäajotukset poikkeavat toisistaan. Jos asumistuen omavastuuta aiotaan sisällyttää toimeentulotuen perusosaan, olisi kuntaryhmäajotukset tarkoituksenmukaista saattaa toisiaan vastaaviksi.

Edelleen valiokunta painotti vuokra-asuntojen puutteen olevan keskeinen ongelma ja sen lisääntyneen viime aikoina. Selvityksen perusteella valiokunta toteaa myös sen, että yli 60 prosenttia asumistuen saajista asuu tällä hetkellä asunnoissa, joiden vuokra ylittää enimmäisvuokranormin ja Helsingissä tämä prosenttiluku on 75.

Arvoisa puhemies! Lopuksi, valiokunta haluaa todeta valtion vuoden 98 talousarvioehdotuksesta antamassaan lausunnossa jo aikaisemmin esitetyn huolen siitä, että valtion rahoittamien vuokra-asuntojen puute on johtamassa asukkaiden valintaan entistä enemmän sosiaali-

sin perustein ja että tämä johtaa tiettyjen vuokratuloalueiden sosiaalisten ongelmien lisääntymiseen.

Arvoisa puhemies! Halusin vielä tuoda esiin valiokunnan huolen nimenomaan 7 prosentin toimeentulotuen perusosan vähenemisuhkasta tässä toisessa käsittelyssä. Koska asumistuen yksityiskohtainen päätöksenteko tapahtuu asetustasolla, valiokunnan kannanottojen huomioon ottaminen valtioneuvostossa ja ministeriössä olisi erityisen tärkeää, jotta todellakaan ei kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten, toimeentuloasiakkaiden, asema heikkenisi tämän uudistuksen yhteydessä, jossa on siis myös selkeästi myönteisiä, positiivisia, elementtejä.

Ed. K a u t t o : Arvoisa puhemies! Haluaisin hieman vielä täydentää sitä, mitä ed. Tiusanen totesi puheenvuorossaan.

Yleiseltä linjaukseltaan, täytyy todeta, asumistukilain muutosesitys on hyvä siinä mielessä, että se antaa kaivattua joustavuutta siihen, kuinka voidaan tarkistaa esimerkiksi asumistuen saajien tuen määrä. Useinhan varsinkin tänä aikana on tyypillistä se, että ihmisten työpaikat muuttuvat nopeasti. On lyhyitä työsuhteita, on osa-aikatyösuhteita jnp. Eli pystytään joustavasti tarkistamaan tilanne. Tällä hetkellä valitettavasti tilanne on se, että ihminen joutuu usein jopa kuukausikaupalla odottamaan asumistukea.

Samoin tässä on todella hyvänä elementtinä se, että tämän avulla pystytään vähentämään toimeentulotukimenoja, eli aina on jo ihmisten itsensä kannalta tervetullutta, että he eivät joudu hakemaan lisää rahaa jostakin viimeiseksi turvaksi tarkoitettulta luukulta. Siinä mielessä se helpottaa myös kuntien asemaa nimenomaan toimeentulotukimenojen osalta.

Samoin tässä on oma elementtinsä se, että vammaisten erityistarpeet erityislaitteiden tai avustajan osalta voidaan ottaa nyt huomioon. Tähän asti he ovat valitettavasti joutuneet olemaan samojen määrittelyjen piirissä kuin esimerkiksi normaali yksinäinen henkilö. On helppo ymmärtää, että tilantarve on erilainen.

Samoin tämä avaa uusia mahdollisuuksia henkilöille, jotka ovat perineet jonkin pienen omaisuuden, joka ei ole kuitenkaan realisoitavissa. Tyypillisiä esimerkkejä on se, että esimerkiksi yksinhuoltajan lapsi perii jotain toiselta vanhemmaltaan, mutta sillä ei ole merkitystä sen suhteen, miten hän selviäisi arjesta vanhempansa kanssa. Se on kuitenkin aiheuttanut asumistuen heikentymisen tai jopa kokonaan poistamisen.

Mielestäni uudistus on oikea ratkaisu. Tästä on ollut arvostelua, mutta minusta asian arvostelijat eivät ole välttämättä tienneet, minkälaisista käytännön tapauksista tässä on ollut kyse. Sitä haluan korostaa tässä yhteydessä, että ihmiset eivät sotkisi asioita sikäli, että oma asunto olisi tällainen omaisuus. Nythän on jo mahdollista se, että voi saada asumistukea, vaikka asuu omassa asunnossa.

Samoin laki mahdollistaa sen, että tietyiltä vuokranantajilta, jotka ovat väärillä tiedoilla voineet saada Kelalta suoraan maksettua asumistukea, voidaan periä takaisin näitä rahoja.

Haluan myös yhtyä käsitykseen vuokra-asuntotilanteen kriisiytymisestä ja ongelmallisuudesta. Tässähän on peruskysymys se, että meillä on jälleen menossa muuttoliike erityisesti suurille kaupunkialueille. Toisaalta erittäin suurena kysymyksenä on se, että lamavuosien aikana nuoret eivät itsenäistyneet, mutta nyt, kun heillä on mahdollisuudet paremmin mennä opiskelemaan ja toisaalta myös saada työtä, halutaan itsenäistyä, mikä on aivan luonnollinen asia. Se on aiheuttanut paljon uusia jonoja. Toisaalta on tällä hetkellä ongelmia myös suurten perheasuntojen kohdalla.

Kun tuen suuruus määrätään asumistukiautuksella, siinä yhteydessä pitäisi todella pystyä paremmin huomioimaan realistinen, olemassa oleva tilanne. Eli niillä neliöhinnoilla, mitkä tällä hetkellä on hyväksytty asumistukeen oikeuttaviksi, ei todellakaan saa vuokra-asuntoa. Eli niin kuin tuossa todettiin, Helsingissä yli 70 prosenttia vuokrasuhteista ylittää nämä hintatasot ja koko maassakin keskimäärin kuutisenkymmentä prosenttia. Eli tämä ei ole yksin pääkaupunkiseudun ongelma, vaan myös laaja ongelma muiden alueiden osalta.

Helsingin ja ilmeisesti joidenkin muidenkin vanhojen kaupunkien erityisongelma on se, että asumistukeen vaikuttaa asunnon ikä eikä se, missä se sijaitsee. Erityisesti Helsingissä on tullut se tilanne, että vuokratason kuitenkin todellisuudessa vaikuttaa se, missä kaupunginosassa asunto sijaitsee. Onkin ollut huomattavissa, yllätys yllätys, että juuri vanhempien asuntojen vuokrataso saattaakin olla kaikkein korkein, ja silloin joudutaan vaikeaan välikäteen.

Tässä yhteydessä monet ovat esittäneet, että näiden ihmisten pitäisi järjestää asumisensa niin, että he eivät asu näin kalliissa asunnoissa, mitkä eivät mahdollista tukea täysimääräisesti. Neuvon jokaista, joka näin sanoo, yrittämään löytää halvempi asunto, koska tiedän, että tällä hetkellä

asuntojonot ovat suuremmat kuin historiallisesti koskaan aikaisemmin.

Asumistukeen liittyy tietysti toimeentulotuen osuus eli se, mitä sen yhteydessä päätetään. Siitä ei ole lakiesitystä, ja siinä on todella näitä heikennysesityksiä. Kokoomuksen alkuperäinen heikennysesityshän oli, että he vaativat 20:tä prosenttia, mutta siinä on neuvottelujen tuloksena päädytty 7 prosentin heikennykseen, omavastuuseen toimeentuloluokituksessa asumisen osalta. Lisäksi tukeen vaikuttaisi myös se, miten vähennetään lasten osuuksia.

Tämä tulee olemaan varmasti ongelmallista, koska vieläkin on ja tulee olemaan se tilanne, että monet perheet ja yksinäiset ihmiset joutuvat olemaan pelkän toimeentulotuen varassa eli eivät saa työtä. Niiden kohdalta, jotka onnistuvat saamaan edes väliaikaisia työsuhteita, tämä asia on eteenpäinviemistä ja myös siinä mielessä tuke-
massa tämmöistä toimintaa, että ihmiset ottaisivat myös poikkeavia, lyhyitäkin työsuhteita vastaan, koska se helpottaa heidän arkista elämistään. Siinä on tämän hyvä puoli. Toisaalta, tulipa toimeentulotukilaki minkälaisena tahansa, joka tapauksessa tämä laki tulee helpottamaan tilannetta siinä mielessä, että se todellasi.

P u h e m i e s : Asian käsittely keskeytetään.

Poistoja päiväjärjestyksestä

P u h e m i e s : Päiväjärjestyksestä poistetaan 7)—11) asia.

12) Hallituksen esitys laeiksi hallituksen toimenpidekertomuksen uudistamiseen liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys 92/1997 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö 4/1997 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

13) Hallituksen esitys Suomen Hallitusmuodon ja muiden perustuslakien muuttamisesta kahden apulaisoikeusasiamiehen järjestelmään siirtymiseksi

Hallituksen esitys 129/1997 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö 5/1997 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

14) Hallituksen esitys laiksi sosiaalihuoltolain 27 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys 166/1997 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö 20/1997 vp
Toivomusaloite 276, 280/1995 vp, 268, 274/1997 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

15) Hallituksen esitys laiksi Kera Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 200/1997 vp
Talousvaliokunnan mietintö 23/1997 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

16) Hallituksen esitys laiksi ympäristövahinkovakuutuksesta ja laiksi vakuutusopimuslain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys 82/1997 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 11/1997 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 13.59.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen